

Badania pokazują, że trudniej jest rozpoznać obiekt otoczony przez inne podobne obiekty niż ten sam obiekt występujący pojedynczo, na przykład rozpoznanie litery P w ciągu TRPHB jest bardziej wymagającym zadaniem niż rozpoznanie tej litery pokazywanej osobno. Takie zjawisko nazywane jest **efektem stłoczenia wzrokowego**.

Radzenie sobie ze stłoczonymi obiektami sprawia szczególne trudności osobom z dysleksją. Według niektórych teorii to właśnie **niemożliwość poradzenia sobie ze stłoczonymi literami** leży u podstaw **dysleksji rozwojowej**. Zgodnie z tymi teoriami dyslektycy czytali by równie dobrze i szybko, jak osoby niemające trudności w czytaniu, gdyby tylko nie przeszkadzały im w tym litery otaczające czytane właśnie słowa. Tę teorię wspierają badania pokazujące, że rozstrzelenie tekstu, czyli zwiększenie odstępów między literami ułatwia czytanie osobom z dysleksją, zarówno dzieciom, jak i dorosłym. W jednym z badań francusko- i włoskojęzyczne dzieci mające dysleksję rozwojową czytały równie szybko i poprawnie jak dzieci bez dysleksji, jeśli dostały do przeczytania tekst z radykalnie powiększonymi odstępami między literami. Nie wiadomo jednak, czy taki efekt występuje też w innych językach albo innych grupach dzieci.

W planowanym badaniu sprawdzimy, jak **stłoczenie wzrokowe wpływa na czytanie u polskich dzieci** o typowym rozwoju i ich rówieśników dotkniętych dysleksją rozwojową. Zakładamy, że **rozstrzelenie tekstu usprawni proces czytania** u dzieci cierpiących na dysleksję rozwojową – sprawi, że będą one czytały porównywalnie poprawnie i szybko, jak dzieci o typowym rozwoju. W badaniu będziemy też nagrywać ruchy oczu podczas czytania, ponieważ skądinąd wiadomo, że dyslektycy podczas czytania stosują inne strategie ruchów oczu. Zobaczymy więc, czy i jak rozstrzelenie tekstu zmienia ruchy oczu w trakcie czytania u dzieci typowo czytających i u dyslektyków.

Dodatkowo sprawdzimy, jak na czytanie u dzieci typowo rozwijających się i dotkniętych dysleksją wpływa **zagęszczenie tekstu, czyli zmniejszenie odstępów między literami**. Być może **zagęszczenie tekstu utrudni czytanie dzieciom o typowym rozwoju** do tego stopnia, że będą one czytały podobnie do swoich dyslektycznych rówieśników. Zbadamy też ruchy oczu dzieci w trakcie czytania takich zagęszczonych tekstów.

W badaniu planujemy również sprawdzić, **czy efekt stłoczenia wzrokowego występuje u dzieci już przed rozpoczęciem nauki czytania**. Aby to zbadać zaprosimy do badania grupę dzieci jeszcze nieczytających, ale zagrożonych dysleksją rozwojową. Będą to dzieci, których rodzice mają zdiagnozowaną dysleksję albo mieli trudności w przyswojeniu umiejętności czytania. Ponieważ nie możemy założyć, że te dzieci będą czytały zdania w trakcie badania, zaprosimy je do wykonania zadania podobnego do czytania – przeszukiwania tekstu wzrokiem. Sprawdzimy, jak na zachowanie nieczytających dzieci wpływa różne rozstrzelenie pokazywanych im symboli.

Badanie, które planujemy przeprowadzić, może mieć **niebagatelny wpływ na sytuację polskich dzieci dotkniętych dysleksją rozwojową**. Jeśli okazałoby się, że rozstrzelenie tekstu ułatwia czytanie dyslektykom, z wyników projektu można by wyciągnąć prosty wniosek: **zwiększenie odstępów między literami w podręcznikach szkolnych ograniczy trudności w czytaniu** przynajmniej u części dzieci dotkniętych dysleksją, tym samym zwiększając ich dobrostan i podnosząc szanse na dalszy satysfakcjonujący rozwój.